Istorija Jugoslovenskih Kolonija u Alberti

Piše; GJORDJE GJ. SMILJANIĆ

PREŠTAMPANJE ZABRANJENO

Nastavak o Jugoslovenskim kolonijama u Alberti.

IX.

Kanadskih Vojnih Vlasti od dana upisa do dana kretanja za bojnu liniju. Za kratko vreme čulo se je diljem Zapadne Kanade da ja možem slati Dobrovoljce za Crnu Goru i Srbiju, (a u stvari mogao je onda ovo raditi svak samo je bilo nužno znati gde se treba prijaviti) i tako ja sam dobio ogromnu masu listova sa više strana Zapadne Kanade ,i kad se je prijavila ogromna svota dobrovoljaca, došlo mi je naredjenje da ne kupim više Crnogorskih rezervista. Razlog je bio ovaj: Došla je iz starog Kraja Crnogorska Vojna Misija i preuzela stvar u svoje ruke. Od ovo doba ja sam prestao raditi o ovoj tako važnoj stvari, za koju mi nije do danas nitko ni zahfalio a ne platio (kao što su jednom prilikom naši "Crvendaći" rekli u "Borbi" da sam dobivao za svakog dobrovoljca po cekin.) Ali ja se za ovo nisam našao uvredjen, jer radio sam iz dobre volje i nisam tražio nikakove nagrade, moja je nagrada dobro plaćena jer je POSTIGNUT USPEH ONE STVARI ZA KOJU SAM RADIO I TO JE ZA MENE NAJVEĆA PLATA.

KRATKI OPIS DOBROVOLJACA.

Ovde ću izneti što može ukraće opis nekolicine Dobrovoljaca koji su mi bliže poznati, znam da svi zaslužuju da se ovde malo opširnije piše o svim Dobrovoljcima, ali pošto bi ova istorija bila predugačka, a moje pero niti moja sprema nisu sve mogući ispisati. Zato molim svu braću i naše Heroje da se ne nadju uvredjeni što o svima nešta nisam opisao. Koliko volim pisati o ovom malom broju, toliko isto imadem želju da pišem o svima jer ste zaslužni, da se VAŠA IMENA SA ZLATNIM SLOVIMA ISPIŠU U ISTORIJI KANADE I JUGOSLAVIJE.

RADULE TRIPČEVIĆ (TRIKICH)

Radule Tripčević rodjen je u Crnoj Gori, mislim da je otišao na bojište zajedno sa pok. Prćijom sa 101 Batalijonom C.E.F. On je jedan od najprvi ranjenika koji je došao u Kanadu sa krvavog bojišta, kao što ste videli u izjaví koja je izišla u novina da je "R. Trikich" (Povraćeni Ranjeni Vojnik) darovao $5.00 za Srpsku Ratničku Siročad. On je došao sa bojišta odsečene ruke do ramena za koju i sad prima penziju a nalazi se u Jugoslaviji.

VUKO (VUČIĆ) ADŽIĆ

Vučić Adžić rodjen je u Crnoj Gori, za pravo ne znam gde se je upisao za Kanadskog Dobrovoljca, jedino znam da se je on najviše proslavio nego i jedan od naših Jugoslovena u Kanadskoj Armiji, kratkim vremenom ali na svoje junaštvo postigao je i nosio čin Narednika. Dobio je najveće ordenje koje izdava Engleska, VICTORIA CROSS. Za njegovu hrabrošt poslao mu je blaženopočivši Kralj Gjordje V čestitku u svom vlastitom rukopisu. Gosp. i junak Adžić sad se nalazi u Edson, Alberta, prima penziju redovno, a uz to radi u jednom hotelu. U Engleskoj upoznao se je sa jednom Skaćmankom koju je i oženio i sa sobom preveo u Kanadu, koja ga je obdarila sa dve kćeri i jednim sinom. Sin mu je pravog Crnogorskog tipa.

ILIJA PLEĆAŠ

Ilija Plećaš rodjen je u Liki, početkom rata otišao je na bojnu liniju u Francusku. On se je takodjer dobro proslavio na bojištu, gde je nekim slučajem zarobio jednog većeg nemačkog oficira, za koje mi je pisao iz Francuske ovako: " . . . Uvatio sam ga za bradu i doveo u našu komandu, zašto sam odmah dobio čast kaprala, i nadam se drugog ordenja".

Posle nisam od njega drugo ništa čuo niti znam da li je ostao živ posle krvavog rata.

JOŠO K. DULETIĆ

Jošo K. Duletić rodjen je u Crnoj Gori, viši-školarac i jedan od onih koji je bio pao u nemilost kod pok. Kralja Nikole, iz ovih razloga napustio je Crnu Goru i došao u Sjedinjene Američke Države. Uzimao je vidnog učešća u Srpskim Potpornim Društvima, te je jednom prilikom bio optužen iz neke ljubomore da je proneverio Društvenu Imovinu — Na sudu se je opravdao i pušten na slobodu. Posle je pisao opširno o svojoj nevinosti pod naslovom: "NEKA FAKTA GOVORE", koje je izlazilo redovno u Novini mislim da se je zvala "Balkan".

Godine 1919 i 1920 pok. Duletić bio je Urednik "Srpskog Dnevnika" u New York-u. Posle je bio i sam pokrenuo neku malu novinicu u Californiji, i nastavio sa progresivnim pisanjem, posvećujuć najveću pažnju novoosnovanoj Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca. Voleo je jedinstvo i slogu izmed troimene braće. Ovo se nije nekom dopadalo te je na jedan najsvirepiji način otrovan i bačen na dvorište, za vreme odsutstva domaćice gde je stanovao. Nadjen je polumrtav i u nesvesti, sva lečnička pomoć koja mu je bila ukazana ostala je neuspešna. Umro je u teškim bolovima i patnjama. Tragalo se je danima, nedeljama, mesecima i godinama da se pronadju krivci — moguće se traga i danas, ali još nisam čuo da su krivci pronadjeni.

LAZO STANIĆ

Lazo Stanić rodjen je u Crnoj Gori upisao se je za Kanadskog Dobrovoljca i služio u 51 Batalijonu koliko je mene volio zato što sam prikupljao dobrovoljce, samnom se je pobratio i za sve vreme njegovog boravka u Kanadi zvao me je bratom. Služio je na Francuskoj bojnoj liniji, dobio je smrtne ozlede, i kroz nekoliko dana umro je u bolnici u Engleskoj.

MOJ ODLAZAK IZ EDMONTONA.

Nije mi nakana da pišem o sebi, pošto je ovo istorija našeg naroda koji je bio u Alberti, ali nalazim za nužno da spomenem, da sam znao napred što će se samnom odigrati, čim sam okrenuo raditi za svoj narod. Moje najbolje prijatelje otpratio sam na bojište i mnogima sam iz mog džepa pomagao, davajuć im za odijelo i za hranu pre polaska za Stari Kraj i u krvavu bitku, a drugi moji prijatelji koji su ostali u Edmontonu, okrenuli su leđja od mene, jer su žalili propast Austrije, i ovi su odpre bili moje mušterije u Kafani. Na ovaj način Kafana je ostala prazna i ja sam bio primoran seliti se za radnjom.

Došao sam u Vancouver, gde sam našao mog brata stričevića u zatvoru proti kojeg je podignuta bila tužba da je Austrijski špijun. Uzelo mi je puno muke i truda dok sam ga izvadio na slobodu. Radeć iskreno i dokazujuć istinu kod Kanadske Vojne Policije koja mi je išla na ruku, uspeo sam doznati imena i tužitelja, koji su bili uvek kao najbliži prijatelji mog stričevića. I zbilja vredno je napomenuti da kad je moj stričević dolazio iz zarobljeničkog Logora nazad u Vancouver, da su ga oni isti "Prijatelji" najprvi dočekali na pristaništu gde je slazio sa parobroda, dočekali ga tako lepo kao da se od srca raduju, došli su sa njim u jedan hotel gde sam ja bio zaposlen. — "Braća dozvala piti a

Nastaviće se.